

RÅDET

Rådets slutsatser om civilskyddsinsatser med anledning av klimatförändringarna

(2022/C 322/02)

Europeiska unionens råd

som beaktar följande, och

I. INLEDNING

1. SOM ERINRAR OM att målen för hållbar utveckling i FN:s Agenda 2030, Parisavtalet om klimatförändringar och Sendai-ramverket för katastrofriskreducering 2015–2030 syftar till att minska riskerna för klimatkatastrofer,
2. SOM BEAKTAR artikel 196 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), som uppmuntrar till samarbete mellan medlemsstaterna vid katastrofer, och artikel 222 i EUF-fördraget, enligt vilken unionen och dess medlemsstater ska handla i en anda av solidaritet om en medlemsstat drabbas av en katastrof,
3. SOM BEAKTAR den prioritering som unionen uttryckligen har gett den gröna omställningen och skyddet av den biologiska mångfalden inom ramen för den gröna given, det mål om klimatneutralitet som avses i förordning (EU) 2021/1119 samt det projekt som stöds av återhämtningspaketet och som syftar till ett grönare och mer resilient Europa som är bättre rustat att hantera nuvarande och framtida utmaningar, inbegripet inom ramen för sina yttre åtgärder,
4. SOM BETONAR att unionens civilskyddsmekanism, som inrättades 2001 och stärktes framför allt 2013, 2019 och 2021, spelar en allt större roll i Europas insatser vid naturkatastrofer och katastrofer orsakade av människor, att den nyligen genomförda ändringen av civilskyddsmekanismen fastställer mål för resiliens vid katastrofer på grundval av nuvarande och framåtblickande scenarier och att civilskyddsmekanismen bidrar till att uppnå unionens övergripande finansieringsmål för klimat och biologisk mångfald,
5. SOM ERINRAR OM rådets slutsatser av den 4 juni 2009 om medvetandegörande om civilskydd, av den 30 november 2009 om en gemenskapsram för förebyggande av katastrofer i EU och av den 3 oktober 2011 om frivilligarbetets roll inom socialpolitiken, där det betonas att frivilligarbete gynnar volontärer, samhällen och samhället som helhet, inrättandet av den europeiska solidaritetskåren 2018, det civila samhällets och medborgarnas betydelse för att öka säkerheten och motståndskraften, och unionens åtaganden för Europaåret för ungdomar 2022,
6. SOM ERINRAR OM rådets slutsatser av den 3 juni 2021 om att bygga upp ett klimatreliant Europa – den nya EU-strategin för klimatanpassning och av den 23 november 2021 om stärkt beredskap, insatsförmåga och resiliens vid framtida kriser,
7. SOM NOTERAR att effekterna av klimatförändringarna är tydliga och att extrema klimathändelser blir alltmer frekventa, intensiva och ihållande och därmed ökar risken för stora förluster av människoliv samt materiella och naturrelaterade förluster, och understryker att medlemsstaterna behöver vidta åtgärder på detta område,
8. SOM ERKÄNNER vetenskapliga bedömningar av klimatförändringarna, deras konsekvenser och potentiella framtida risker samt de alternativ för anpassning och begränsning som tillhandahålls av FN:s klimatpanel,

9. SOM ERKÄNNER de europeiska befolkningarnas och territoriernas sårbarhet med avseende på deras mångfald, särskilt när det gäller Medelhavsområdet, bergs- och skogsområden, flodslätter, hav, kuster och ömråden, de arktiska territorierna, de yttersta randområdena och stadsområden,

10. SOM NOTERAR den viktiga roll som unionens makroregionala strategier spelar som ett av de utrikespolitiska instrumenten för att hantera klimatförändringarnas effekter och stärka motståndskraften,

II. EUROPEISKA UNIONENS RÅD

1. **bekräftar** principen om solidaritet när det gäller att ta itu med de utmaningar som klimatförändringarna medför i unionen och världen över,

2. ERINRAR om medlemsstaternas primära ansvar för att skydda sin befolkning, sin miljö och sin egendom, inbegripet kulturarvet,

3. BETONAR den roll som offentligt och frivilligt deltagande spelar, vilket, som det redan betonades i de ovannämnda slutsatserna av den 3 oktober 2011, bidrar till att utveckla ett aktivt medborgarskap, demokrati och social sammanhållning och därmed till att genomföra unionens grundläggande värderingar och principer samt till resiliens på civilskyddsområdet,

4. ANSER att medlemsstaterna och unionens institutioner till följd av klimatförändringarna måste vara beredda att hantera storskaliga, sektorsövergripande, gränsöverskridande katastrofer med kaskadeffekter som kan inträffa samtidigt och oftare, inom och utanför unionen, och vars konsekvenser allvarligt skulle kunna påverka människors liv och verksamhet liksom den biologiska mångfalden,

5. NOTERAR att unionen måste utveckla en mer konsekvent och proaktiv systemisk strategi för att öka resiliensen mot klimatförändringarnas konsekvenser i alla faser av katastrofhanteringscykeln, vilket inbegriper förebyggande, beredskap, insatser och återhämtning,

6. FRAMHÅLLER vikten av att dela och samla kunskap, know-how och innovation samt lärdomar från medlemsstaterna och kommissionen,

7. ERKÄNNER att de åtgärder som medlemsstaterna och EU-institutionerna vidtar för att anpassa sig till klimatförändringarnas effekter, när det gäller EU:s strategi för klimatanpassning, bör syfta till att komplettera unionens insatser på området katastrofriskhantering,

8. BETONAR vikten av att ha tillräckligt med internationellt tillgänglig kapacitet inom medlemsstaterna, en europeisk civilskyddspool och en strategisk europeisk kapacitetsreserv (rescEU) som är redo att snabbt och effektivt reagera på klimatrelaterade katastrofer när omfattningen av en nödsituation överstiger ett lands möjligheter att agera på egen hand,

9. NOTERAR att civilskyddsmekanismen spelar en viktig roll i katastrofhanteringen, stärker unionens partnerskap och bidrar till en europeisk civilskyddskultur,

10. UPPMANAR medlemsstaterna att

- a) **beakta** de risker som är förknippade med klimatförändringar i katastrofhanteringscykeln, till exempel genom att dra nytta av de verktyg som kommissionen och Europeiska miljöbyrån har inrättat tillsammans, såsom plattformen Climate-Adapt,

- b) **främja** arbete och forskning om hur klimatförändringarnas effekter kan ses över och integreras i systemen för katastrofriskhantering, integrera sådant arbete och sådan forskning i medlemsstaternas nationella riskbedömning, utvecklingen av bedömningen av riskhanteringsförmågan och den förbättring av katastrofriskhanteringsplaneringen som föreskrivs i artikel 6 i beslut 1313/2013/EU om en civilskyddsmekanism för unionen,
- c) **stödja och sammanföra** forskning och innovation för att förbättra den nationella civilskyddskapaciteten i samband med klimatförändringar, särskilt genom unionens kunskapsnätverk för civilskydd (*kunskapsnätverket*) och i detta sammanhang genom kompetenscentrum, universitet, forskare och tematiska grupper eller centrum för expertis,
- d) **uppmuntra** investeringar i forskning och innovation på civilskyddsområdet vad gäller klimatförändringar och mobilisera relevant EU-finansiering,
- e) **utveckla** lämpliga förebyggande åtgärder och beredskapsåtgärder, bland annat genom att säkerställa att det finns tillräcklig kapacitet för att hantera risker till följd av klimatförändringar, såsom skogsbränder och översvämningar, som båda utgör en allt större risk för unionens invånare,
- f) i detta avseende **fortsätta** att utveckla kapaciteten inom den europeiska civilskyddspoolen och den strategiska europeiska kapacitetsreserven (*rescEU*) med utgångspunkt i bland annat nuvarande och framåtblickande scenarier enligt artikel 10 i beslut 1313/2013/EU, med beaktande av identifierade och framväxande risker och övergripande kapacitet och brister på unionsnivå, särskilt inom områdena luftburen skogsbrandbekämpning, kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära incidenter, medicinska nödsatser samt transport, logistik och skydd,
- g) **göra** civilskyddsinsatserna miljövänligare och hållbarare i alla faser av katastrofhanteringscykeln och främja forskning, innovation och kunskapsutbyte,
- h) **ta hänsyn till** miljö- och klimatförändringarnas effekter i det stöd som tillhandahålls genom civilskyddsmekanismen, särskilt genom att sammanföra resurser när så är lämpligt,
- i) **stödja** beredskapen och motståndskraften hos den befolkning som utsätts för klimatförändringsrelaterade risker genom särskild information, utbildning och övningar som kan inbegripa den nationella och subnationella nivån och till och med en gränsöverskridande dimension, med särskild uppmärksamhet på personer som är särskilt sårbara,
- j) **stärka** frivilligorganisationer som en integrerad del av räddningstjänsten,
- k) **överväga att** i detta avseende **integrera** spontana initiativ vid insatser där så är lämpligt och i samordning med lokala myndigheter,
- l) **framhålla** vikten av medborgarnas bidrag till sin egen säkerhet och motståndskraft och uppmuntra alla initiativ som syftar till att värdesätta, erkänna och främja, när så är lämpligt genom en rättslig ram, deras aktiva deltagande i frivilliga åtgärder och arrangemang för katastrofinsatser,
- m) **ta hänsyn till** ungdomarnas särskilda roll i detta avseende,
- n) **främja** den medborgare som aktivt deltar, som aktör för sin egen säkerhet och motståndskraft eller som medlem av nationella eller lokala civila strukturer som bidrar till civilskyddet, inom ramen för följande tre dimensioner:
- i) varning: klargöra olika institutioners roll och ansvar när det gäller att utfärda riktade varningar till drabbade människor, även med hjälp av modern informations- och kommunikationsteknik,
- ii) tillhandahållande av information: öka allmänhetens medvetenhet om riskerna, särskilt i de områden som är mest utsatta för klimatförändringarnas effekter, genom att sprida information till allmänheten och organisera utbildningsverksamhet, även på frivillig grund,

- iii) mobilisering: uppmuntra medborgarnätverk, föreningar och volontärer som deltar i riskförebyggande initiativ, katastrofinsatser och utbildning i första hjälpen,
 - o) **beakta** betydelsen av långsiktiga nödsituationer och de allt större risker de kan medföra för civilskyddssystemen på både nationell och europeisk nivå,
 - p) **ta hänsyn till** klimatförändringarnas inverkan på internationella civilskyddsåtgärder genom att stärka samarbetet och stödja katastrof- och krishantering,
11. UPPMANAR kommissionen att
- a) **fortsätta** att regelbundet uppdatera den sektorsövergripande översikt över risker för naturkatastrofer och katastrofer orsakade av människan som unionen kan ställas inför, genom att beakta klimatförändringarnas effekter, med utgångspunkt i medlemsstaternas nationella riskbedömningsrapporter,
 - b) **säkerställa** att klimatförändringarnas effekter systematiskt beaktas under hela katastrofhanteringscykeln,
 - c) **säkerställa** att civilskyddsmekanismen tar hänsyn till olika typer av katastrofer på ett sätt som är både reaktivt och anpassningsbart och, när så är möjligt, proaktivt,
 - d) **förbättra** tillgången till experter på miljö- och klimatförändringsområdet för utplacering inom ramen för civilskyddsmekanismen,
 - e) **främja** komplementaritet mellan civilskyddsmekanismen och andra av unionens krishanteringsmekanismer,
 - f) **stödja** forskning och innovation på civilskyddsområdet bland annat genom att upprätta en förteckning över tillgänglig kunskap och berika kunskapsnätverket, kunskapscentrumet för katastrofriskhantering och de kompetenscentrum som skulle kunna inrättas inom den ramen, samt de centrum som förvaltas av internationella organisationer,
 - g) **stärka** och anpassa unionens instrument, verktyg och plattformar för katastrof- och krishantering samt beslutsstöd inom ramen för det gemensamma kommunikations- och informationssystemet för olyckor, det europeiska observationsorganet för torka, det europeiska varningssystemet för översvämningar, det europeiska informationssystemet för skogsbränder samt programmen Galileo och Copernicus och EU:s statliga satellitkommunikationsprogram,
 - h) **förbättra** kapaciteten att förutse och reagera vid Centrumet för samordning av katastrofberedskap, särskilt genom att undersöka hur man bättre kan använda tekniska innovationer, inbegripet artificiell intelligens och tillgängliga datakällor i syfte att upptäcka och förutse extrema klimatrisker,
 - i) **främja** grönare och hållbarare europeiska civilskyddsinsatser genom att stödja forskning och innovation, upprätta en översikt över det aktuella läget och utarbeta riktlinjer för god praxis på detta område,
 - j) **ytterligare främja** det civila samhällets engagemang i förebyggande av och operativa insatser mot klimatförändringar genom att stödja medborgarnas bidrag till deras egen säkerhet och motståndskraft och genom att främja alla frivilliga katastrofinsatsinitiativ, i samordning med de nationella eller subnationella myndigheterna, bland annat genom europeiska utmärkelser,
 - k) **utarbета** utbildningsprogram och övningar för hantering av miljö- och klimatrelaterade katastrofer, bland annat inom EU:s utbildningsprogram, och främja tillgången till sakkunskap för utplacering inom ramen för civilskyddsmekanismen,
 - l) **undersöka** läget i fråga om klimatförändringar i internationella civilskyddsåtgärder, bland annat genom att främja utbyte av erfarenheter och god praxis med partner, till exempel på västra Balkan och inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken,
12. UPPMANAR kommissionen att rapportera till rådet om de framsteg som gjorts inom ramen för dess treåriga rapporter om civilskyddsmekanismen och uppmanar medlemsstaterna att bistå kommissionen i denna uppgift.
-